Ч. 191 Пятниця 27 серпня (8 вересня) 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Краківский Czas *і ческа* Politik *о ситуациї. — Висланник Папи в Петербурзї. — Процес Драйфуса.)*

Про нинїшну ситуацию та поголоски з причини побуту бар. Хлюмецкого в Ішлю, краківский Czas подає такі вияснення: Зворот в напрямі давної коаліциї є прямо неможливим. Поминаємо чисто аритметичну квестию, хотяй докладне познакомлене зі складом теперішної палати доказує, що польско-католицко-ліберальна коаліция не представляє нині більше ніж 200 голосів, отже меншість, а не більшість. Важнїйше се, що до коаліциї кола польского, партиї католицко-людової, та уміркованих решток лївиці, недостає не менше, як двох перших чинників: кола та нїмецких католиків. Приклонників такої коаліциї є в колі польскім найвисше десятьох. Сей кружок зміцняє ся в поодиноких випадках приростом кількох членів кола польского, що бажають з инших, ніж політичних причин, аби рада державна була стало згромаджена. За помочию Słowa Polsk-ого сї елементи підносять великий гамір, який в дїйсности не має жадного значіня. Величезна більшість Кола і опінїї в краю є засадничо противна всілякій комбінациї політичній, якої вістре було би звернене против Чехів. Подїї послїдних шести літ, а в найбільшій степени історня послїдних двох літ, викликали в краю велику і неповздержну еволюцию до консервативних традиций року великої революциї австрийскої: в часї сего піввіка край дозрів та споважнїв і нині не може бути бесїди о побідї ліберального напряму, який в 1848 р. кинув нас в обнятя Нїмців та Мадярів против австрийских Славян. Поза сим загальним, глубоко сягаючим зворотом виказав досьвід, що в Австриї анї против Чехів, анї против Нїмців не можна рядити — а також, що не можна рядити з ческими Нїмцями, отже з одною з нїмецких фракций, щоби заразом не рядити против Чехів. Тому бути може, що теперішна більшість є слаба, не завсїгди дописує, що не достає їй карности та енерґії, нема проводу — але є се одинока, можлива більшість не лише математично, але і політично одинока більшість, що не є цифровою утопією з одної сторони, а з другої сторони одинока, що в її таборі є Австрия, яка відповідає найкрасше устрови і натурі монархиї. Коло польске не піде на шлях коаліцийної політики, не підпирати ме правительство, що хотїло би рядити против Чехів і то без огляду на який небудь натиск. Окрім політичного інстинкту, який пливе з сеї загальної еволюциї умів в послїдних пятьдесяти лїтах, окрім політичного досьвіду, опертого на противставленю епохи Таафого пізнїйшим нещасним експериментам, окрім зимної рахуби, опертої на сьвідомости, що нема иньшої більшости в теперішній палатї послів — самозаховуючий інстинкт вже не дозволить Колу польскому такого звороту.

Politik заявляє, що зміна ситуациї у внутрішній політицї може наступити лише в парламентї. Приготованя до того вже пороблено. Се один позитивний факт, котрий може бути поданий до публичної відомости. Се певна річ, що істнує плян скликаня ще в тім місяци спільної конференциї, на котрій має бути розвязана справа, в який спосіб треба стреміти до осягненя результатів в язиковій справі. Надіють ся, що се дасть ся осягнути повторенем нарад, які в падолистї 1897-го року відбули ся між сторонництвами, найбільше заангажованими в язикових розпорядженях, без інтервенциї правительства. Ті наради скінчили ся на нїчім в наслїдок того, що упав кабінет Баденього. Мерітум змінених Ґавчом язикових розпорядженъ і тепер не повинно давати непоборених трудностий. Більші перепони ставить винайдене форми, в якій мало би наступити знесене язикових розпоряджень. Lidove Noviny орґан п. Странского, доносять в телеґрамі з Відня, що парляментарна комісия правиці збере ся в другій половині вересня і що ще перед скликаними до Праги зборами клюбу ческих послів — западуть дуже важні постанови.

В найблизшім часї має прибути до Петербурга висланник Папи монс. Тарнассі, аби порозуміти ся в деяких важнїйших справах католицкої церкви в Росиї з правительством. Именно розходить ся тут о зложене з уряду епископа плоцкого Сімона, обсаду кількох опорожнених епископств, управильнене науки в духовних семинариях, уживане росийского язика в т. зв. додаткових богослуженях в католицкій церкві і взагалі о управильнене справ внутрішної автономії римо-католицкого духовеньства.

Вчерашна тайна розправа потревала довше як спершу думано, з огляду на приказ мінїстра війни Ґалліфета, щоби на тім засїданю переслухати лиш Чернуского та видобути від него назвище того дипльомата, у котрого бачив спис шпигунів чужих держав у Франциї. Мимо того розправа тайна тревала майже 2 години около 9-ої години рано розпочала ся розправа явна. Участь публики була незвичайно велика. Прийшло відтак до острої виміни слів

8)

ДЛЯ УБИТЯ ЧАСУ.

(З польского. — Гайоти).

(Конець).

II.

Впрочім з того лиця не богато було видко. Великі, чорні мурашки, т. зв. вандрівні, вспіли вже в ночи вижерти в нїй великі, страшні діри коло носа і під ухом, і бігали по нїй глотою, зпід котрої денеде лиш присьвічувала надута, слизка, снїдо-синя шкіра і мерві, страшні очи нещастного Ами. Хмара поганих жовтих мух, котрі притягнуло стерво, лїтала з бренїнем довкола его голови.

Було щось гидкого, потрясаючого у видї того господарства мурашок на тім тїлї чоловіча, що ледве встигло умерти; в тім послїднім, підземнім знищеню, що так явно проявляло ся в блеску поранного сонця, серед щебету птиць і запаху сьвіжо в ночи розцвилих рож.

Командант порту затряс ся і мимохіть подав ся назад, підводячи руку до очий.

— Carramba! — шепнув з поблїдлими устами — carramba!

Але тамті, привиклі вже з тою поганию, дальше живо розмавляли.

Розходило ся о списане акту. Комісар полїциї спорив з судиєю о дату. Судия хотїв, аби єї назначити на нинї, а комісар доказував, що Ама мусів умерти перед північию, инакше мурашки не були би мали часу так глубоко єго подіравити.

— Що ви знаєте, дон Сільвестре, що знаєте — відповідав судия, недовірчивий з природи. — Мурашки инакше працюють як люди.... Мурашки то дивні створіня.

— То своєю дорогою. Але чудес не доказують. Коби ще великий муравельник, то не кажу. А диви-но, дон Феліпе, тут майже вже кість видко.

Нї одному не прийшло на гадку відкликати ся до лїкаря, як одинокого, котрий міг рішити їх сумніви. Видко оба не дуже вірили в повагу гадки того ученого мужа. Тимчасом він оглядав руку Ами, простуючи з трудом заковезлі пальцї, дотикаючи ся жил за ухами. Всьо робив осторожно, бо бояв ся мурашок.

Зараз коло него, слїдячи пильно всї его рухи, стояла женщина, котрої Малянґа не сьмів відогнати. Висока, тонка мулятка, з хорошими чертами і такою ясною шкірою, що видавала ся майже Европейкою. Вже була пристаріла, але ще дуже красна, а ще більше інтересна.

Єї уста мали згірдний, сьмілий вид; рухливі ніздря зраджували палку вдачу, а очи притемнені синими обвідками, всунені глубоко під вузкі, енерґічні брови, глядїли так, що кождий мусів звернути на них увагу.

Було в тій женщинї щось понурого і небезпечного.

Дон Хрізостомо, що прийшов до себе від першого враженя, поглянув на неї і зараз догадав ся в нїй Лїлї, розпещеної любки капітана „Рокелї" і ґубернатора Фернандо По, убийниці бідної калябарскої дївчини.

Дїйстно з своїм пристрасним, загадочним лицем, в чистій, на европейский лад шитій одежи і в краснім завою виглядала радше на всьо инше, ніж на жінку того злидаря, котрого їли мурашки під єї ногами, обутими в хороші, лискучі черевички.

Стояла випрямлена, спокійна, з затисненими устами, держачи на руці дволїтну дївчинку, майже муринятко, так що кров чорного вітця затерла в нїм слїди матерної краси.

І немов для яркійшої противности, з поза єї рамени, зараз побіч вовнистої головки дитини, вихиляло ся сьміле, смагляве, майже европейске лице чотирнайцятьлїтного хлопця, незвичайно до неї подібного. Всьо нагадувало в нїм матір і надавало єму щось з поетичної дикости молодого степового коня.

Стояв коло матери а блискавки гнїву і упокореня перелїтали по єго насупленім чолї. Уродив ся на корабли; єго вітчиною був океан, вільний, нїякій народности непідлеглий океан, морскі филї вколисували єго в дитинстві до сну, а вітрець вільний від пороху був єго першою пестощию природи. А до того в єго жилах плила горяча кров моряка, молодшого си-

між президентом а оборонцем Ляборім, котрому президент відобрав кілька разів голос. В хвили знов, коли ген. Білльо обжаловував Драйфуса, той з піднесеними кулаками запротестував против того. — Тепер рішає ся справа, чи запрошені оборонцями заграничні військові аташе являть ся при розправі або чи зложать зізнаня перед своїми правительствами. Справу має рішити цісар Вільгельм в порозуміню з королем Гумбертом.

Новинки.

Львів дня 7-го вересня 1899.

— Курс науки дяківства і співу хорального. З днем 1 жовтня с. р. розпочинає ся наука дяківства і співу хорального при церкви в Зборові на підставі рішеня Сьвітлої митроп. консисториї у Львові з дня 13 липня 1890 ч. 5040. — Близші условя що-до приняти на тую науку подасть на жаданє інтересованим Т. Янишевский в Зборові, стация зелїзнича і почта в місци.

— „Стрийский Боян“ устроює дня 14 н. ст. с. м. в Долині, а дня 17 н. ст. с. м. в Рожнїтові концерти з добірною і ріжнородною програмою. По концертах відбудуть ся в обох згаданих місцевостях танцї. Стрій візитовий. Початок о 8-ій год. вечером.

— В Калуши відбуде ся заходом кружка місцевих академиків вечерок з танцями дня 12-го н. ст. вересня. Комітет починив всякі стараня, щоби вечерок випав як найвеличавійше, то-ж має надію, що як з близших, так і з дальших сторін публика поспішить численно на той вечерок забавити ся весело. Дохід з вечерка призначений на „Народний Дім в Калуши“. Вступ від особи 1 зр., білет родинний 3 зр. Стрій для пань візитовий або народний, для мужчин балевий.

— Товариство руских ремісників і міщан „Зоря“ в Перемишли повідомляє доохрестну Р. Т. Публику, що дня 10 н. ст. вересня с. р. уряджує на дохід запомогового фонду на горі Замковій перший великий фестин сполучений з фантовою льотериєю, на котру складає ся велике число красних і дорогоцінних фантів. Буфет у власнім заряді. Музика войскова. Ціна льосу 10 кр. Вступ на фестин 10 кр., для селян половина. Початок точно о 3-ій годинї пополудни. Фанти і всякі добровільні датки присилати на руки Вп. пані М. Конкової, жени сьвященика, замешкалої на Підзамчу. По фестинї відбуде ся о годинї $7^1/_2$ вечером в сали театральній на Замку аматорске представленє гране членами „Зорі“ під заг. „Мужики аристократи“, образець народний в 2 актах. Ціни місць (не обмежаючи жертволюбія): льожа 3 зр., крісло в льожи і крісло першорядне по 80 кр., дальші 50 кр., партер 20 кр., для молодежи і селян 10 кр. На случай непогоди фестин і представленє відбудуть ся слїдуючої неділї, т. є. дня 17-го с. м.

— Для Преображеньскої церкви у Львові вплинули на днях видні жертви, именно: не бажаючий оголошуваня свого імени подарував сьвітлий фелон з всіми приналежностями; п. Михайло Шпортун, терциян реальної школи у Львові, з женою Катериною дарував один дорогоцінний шаль, уживаний при обношеню сьв. Дарів, а крім того два сосудці на воду і вино з тацкою (все в цїні 50 зр.) і то не перша жертва ч. Шпортуна і его жени; і вкінци Ева Мащак, кухарка, жертвувала два красні прапори для дівчат зі всіми приналежностями (в цїні 105 зр.)

— Добрий війт. В понедїлок прибуло до Львова 37 рекрутів до асентерунку з села Бутин, пов. жовківского. Прибули они тепер, бо в той час, як відбувала ся бранка, панував в Бутинах страшенний тиф. Разом з ними приїхав сюди війт, що з громади взяв на дорогу для рекрутів 30 зр. До Львова заплатив дорогу, однак з поворотом не хотів заплатити і велїв кождому самому дорогу платити. Однак Бутинцї мудрі люди, пішли до постерунку поліциї на двірци і поліция приневолила війта заплатити білети.

— Невдала крадіж динаміту. В Журавици коло Перемишля арештували оногди селянина з Валяви, вертаючого із зарібків на Угорщинї в наслїдок донесеня властий угорских. Ніс він з собою ладний „приробок“, бо пів кілїя динаміту завиненого в біле.

— Розкопи. При роботах коло присушованя багна недалеко каналу Боттаро під Неаполем відкрито добре заховану старинну улицю. Найдено там також кілька артистично прикрашених архітектонїчних старинностий, а при входї до одних дверий найдено 11 людских кістяків, в поставі, з якої треба би догадувати ся, що сї особи убито або удушено в часї утечі. Коло них стояв кіш зі срібними грішми та золотим нашийником. Після здогаду археольоґів відслонена тепер улиця вела колись до славної віллї патрициїв, яку відкрито перед кількома роками у сусїдній посїлости Деприско. Там також найдено скарб з Воскореале, який в частинї закупив бар. Ротшільд.

— Медаль за довгий вік. Купець в Гамбурзї Бавер сьвяткував 2-го с. м. соті роковини своїх уродин і при тій нагоді дістав від цісаря Вільгельма золотий королївский медаль.

Телеґрами.

Відень 7 вересня. Вісти о пізнїйшім скликаню парляменту, подані Vaterland-ом, неправдиві. Доси ще не назначений речинець того скликаня.

Штрасбурґ 7 вересня. Цісар Вільгельм, що прибув сюди на маневри, виголосив підчас двірского обіду в королївскій палатї промову, в котрій підніс льояльність Альзациї і Льотаринґії. Вчера від'їхав цісар до Штутґарту.

Біліґрод 7 вересня. Дуже торжественно відбув ся тут вчера похорон Івана Ристича при участи короля Александра і Милана. В церкви виголосили промови митрополит, президент міністрів і король Милан.

Переписка зі всїми і для всїх.

Просимо не присилати ані марок листових ані карт кореспонденцийних, бо листовно не відповідаємо нікому.

Передплатник „Народ. Часописи“: 1) Для стражників лїсових в державній службі нема специяльної каси хорих, ані по вислуженю своїх лїт не дістають они ніякої вислуженини (емеритури). Можуть однакож подавати просьбу до міністерства рільництва, а то визначає їм тогди т. зв. ґрацию — пенсию в дорозї ласки: 9, 10 а навіть 12 зр. в міру їх заслуг і після вислуженого числа лїт. Міністерство рільництва не обовязане давати тої ґрациї, однакож доси не було ще случаю, щоби оно кому відмовило тої ґрациї. Лиш стражники лїсові в надвірнянськім районї обовязані платити 2 процент зі своеї платнї до т. зв. фонду резервового, з котрого відтак на случай недуги або нездібности до дальшої служби дістають відповідну пенсию. — 2) Школа для повитух (акушерок) єсть у Львові в будинку краєвого і загального шпиталю на личаківскім передмістю а дирекция тої школи як-раз тепер оголошує речинець до записів. Після того оголдати ся. Впрочім мав обовязок памятати о тій дитинї, о їх доньцї, а тут той Іспанець запоїв его для своєї забавки і.... ось до чого довів.

на гордої анґльо-саскої родини і молодий Гаррі знав о тім. Вкінци від осьмого року житя виховував ся в Анґлії, а тепер приїхав лиш на короткий час до матери і мав певне більше право ніж всї Потонеґри уважати ся білим; мав також ту шалену, вражливу гордість неправих дітий і тепер чув себе пониженим між тими людьми, котрі могли би уважати его пасербом Ами. Він легковажив свого вітчима за житя, уважав его чимсь значно нисшим від себе; в души чув глубокий жаль до матери, котрої не любив, що вибрала собі Аму за мужа. Тепер его труп будив в нім лиш відразу і охоту мести за то пониженє і встид, яким его вкрив.

І справдї чудно виглядала та родина. Ніякої спільности, ніякої іскри привязаня, ні одної сльози, ні одної ознаки жалю... нічого!... Лиш месть, відраза і рівнодушність.

Доктор підніс ся вкінци з видом чоловіка, котрий зробив всьо, що до него належало.

— Удар серця — сказав бренячим як надірвані струни голосом. — Дивна річ.... чоловік, у котрого так мало крови, такої слабої будови.... але суть познаки.... суть. Удар.

— Ну, чи ще! — крикнув дон Хрізостомо. — Таж він вчера при менї випив вісім фляшок руму. Хотів би я бачити такого чоловіка, котрому би така гостина не завернула голови. Однако я не гадав, що аж так собі догодить.

Комендант поліциї, що любив удавати дуже діяльного, обернув ся скоро до команданта:

— Як, senor дон Хрізостомо? То ви кажете, що вчера бачили его? Коли, де, о котрій годинї? То дуже важне. Ваше сьвідоцтво буде менї потрібне до акту. Дон Альберто — крикнув до свого писаря, блїдого, низького хлопця, що стояв з утомленим лицем позад него — записуйте зізнаня команданта.

— Чи ви одуріли, дон Сільвестро! — обурив ся комендант. — Яких до чорта зізнань хочете від мене? Може мене ще відведете до суду? Чорта з'їсте разом з его рогами, як мене там побачите. Я хиба не на те прийшов до здоровля, аби мене волочили по судах. Я бачив его вчера, бо покликав до себе з нуди, так панове, з нуди. Як білий тут занедужає і не може пити, то мусить для розривки кликати неґрів, бо з любих земляків ніхто не покаже ся. Отже я дав ему пити, кілько влїзло і розмавляв з ним, доки міг повертати язиком. А коли перебрав міру, я велїв ему забирати ся. Ось і всьо!

То було справдї всьо. Що то „всьо“ обіймало в собі бездушної самоволї і нехтованя людского житя та страшної моральної мертвоти, того цілком не догадували ся нї дон Хрізостомо нї его товариші.

Лиш Лїлї Голліс відорвала свої палкі очи від трупа мужа і видивила ся на команданта. Щось на хвильку викривило її уста, а поміж бровами виступила поперечна, глубока борозда. В тій хвили виглядала дуже небезпечно.

Ама міг мати для неї меншу вартість як той памятковий шаль по капітанї „Рокелї“, але все був її мужем, її власностию і ніхто не мав права розпорядкувати нею.... Вчера як раз вийшов з дому, аби старати ся о роботу; як не пив, то не зле зарабляв, міг її ще на що придати ся. Впрочім мав обовязок памятати о тій дитинї, о їх доньцї, а тут той Іспанець запоїв его для своєї забавки і.... ось до чого довів.

Тому дивила ся на него тим своїм дивним непевним поглядом і дон Хрізостомо був би може стратив дещо з своєї хорошої байдужности, колиб був поглянув на неї в тій хвили і пригадав собі, як нагле заслаб той ґубернатор, що важив ся війти їй в дорогу.

— Дон Альберто — кричав тимчасом комісар вештаючись — запишіть точно положенє тїла. Голова на правім рамени, ліва нога зігнута в колїнї, права стопа обернена до середини. В правій руцї повна фляшка. Повна! Не забудьте! То незвичайно важна обставина, бо виключає всяку можливість рабунку і убийства.

— Що-до убийства, то не доказ! — закинув судия. — Звідки можете знати, дон Сільвестре, звідки можете знати, що тут нема личної мести, в котрій не дбає ся о фляшку руму! Атже сам наш честний приятель, дон Хозе, каже, що то удар. А удар може лучити ся і при отроєню.

— Нї, нї — перебив скоро дон Хозе, зі страху, що може прийде ся ему робити секцию тїла — я певний, що то не отроєнє!

— А видите! — крикнув урадований комісар. — Дон Альберто, пишіть дальше! Маляньґа, ходи сюди! Вимір як далеко лежить та хустина від тїла. То також обставина, що кидає сьвітло на справу. Кілько там?

Маляньґа приложив міру до боку Ами. Добре они знали ся; не одну склянку випили разом; але чорний поліцияит не бавив ся в тій

лошеня, розпічнуть ся записи 7 жовтня і будуть тревати аж до 14 жовтня включно. Услівя приняти суть такі: 1) На курс для повитух можуть бути приняті женщини, що не переступили ще 40 рік житя, а коли не віддані, вже скінчили 24 рік житя. — 2) Кандидатки повинні в згаданім речинци зголосити ся особисто в канцелярії ц. к. професора тої школи і предложити: а) метрику уродженя, взглядно метрику вінчаня (шлюбу), або, коли суть вдовицями, сьвідоцтво смерти мужа; — б) цертифікат приналежности; — в) сьвідоцтво моральности, потверджене дотичною властию; — г) доказ, що уміють читати і писати по польски або по німецки; — д) сьвідоцтво здоровля і здібности фізичної, виставлене лікарем урядовим дотичної власти політичної (староства); — е) сьвідоцтво щіпленої віспи, взглядно відновленого щіпленя. — **Станислав 12. в Б.:** 1) Що до поліпшеня долі дієтарів, то була вже звістка недавно тому в одній з попередних переписок і Ви еї вже мабуть прочитали. — 2) Нова процедура судова викликала то, що при судах заведено посади канцелістів і їм поручено веденє протоколів подавчих. 3) Коли хочете стати канцелістом, то мусите зложити іспит. Найліпше поінформуйте ся о тім у Вашім суді окружнім, може таки у якогось канцеліста, котрий той іспит складав. При судах окружних суть специяльні курси для тих, що хотять стати канцелістами, а чи і яких підручників на тих курсах уживають, се зависить від того, хто викладає. Нам сказано, що у Львові суть якісь скрипти одного з радників судових. Чи тих скриптів уживають і де инде — того очевидно не можемо знати. — **А. П. з В. Читатель:** Словом „Photoplasticum“ (фотоплястікум) називають звичайно рід панорами, в котрій образи при сьвітлі (грецке слово „фотос“) виглядають плястично, значить ся так як би фіґури на них (люди, зьвірята) дерева, трава, гори і т. д. були вироблені н. пр. з глини, воску або чогось подібного. Ту плястичність осягає ся всілякими способами. Самі образи можна робити фотоплястичним способом а то так, що з фотоґрафічних знимок робить ся насамперед відповідні форми цинкові або мідянні а на тих при помочи відповідної праси вибиває ся подобизну на папери. Чиясь фотоґрафія н. пр. може тогди виглядати так як би була вирізьблена на папери (есть плястична); розуміє ся, що тогди видко на папери лиш самі контури, але черт і тіни не видко. На тій плястичній відбитці робить ся відтак фотоґрафію, котра тепер разом з плястичною підставою набирає виду різьби. Отже у фотоплястичній панорамі (можуть бути також малі скринки т. зв. спектроскопи) можуть бути образи зроблені з таких фотоґрафій. До того приходить ще декорация: мураву н. пр. або яку сіножать роблять в той спосіб, що посічуть дрібненько моху, папір чи дощинку перед образом або таки деякі місця на самім образі помастять насамперед ґумою а відтак посиплють посіканим мохом а коли той прилипне і засхне, есть — мурава. Так само роблять і деревця та цьвіти з моху. Гори і скали роблять з малесеньких камінчиків або з паперу та посипують блищаком. Все то разом при відповіднім осьвітленю показує нам в панорамі якусь н. пр. сторону так, як би ми еї виділи в природі. Все то разом називають вже не панорамою але фотоплястікум. Де можна набути фотоплястікум і кілько оно коштує, того не знаемо. — **Б. Т. 28:** 1) В справі виробленя патенту найліпше удати ся до фахового чоловіка, котрий тим займає ся. У Львові має бюро патентове п. Стан. Дзбаньский і він лиш міг би Вас докладно поінформувати. Поданя треба вносити до уряду патентового по німецки а до опису треба додати докладний рисунок. Коли самі не умієте рисувати, то рисунок мусить зробити хтось фаховий. Опатентувати якийсь винахід можна н. пр. на рік а відтак патент продовжати. Під якими услівями можна патент продати, того вже не можемо Вам сказати. Інтерес зависить бачите з одної сторони від практичної вартости винаходу, відтак від жадавя винахідника, та від того, що купуючий схоче дати. — 2) Як робити лип на хижі. — **Марія з Бор.:** Що у Вас за недуга, не можемо знати і длятого радимо передовсім піти до лікаря. Може легко бути, що то шкорбут, і треба давати собі раду. Хороба та тягне ся довго і треба довго лічити ся. С к о р б у т буває двоякий: морский, (котрий дістають люди, що їздять на мори і живлять ся лиш сухарями та пекльованим мясом), і краєвий, (котрий дістають люди, що живлять ся майже лиш самими бараболями та городовиною а мешкають в холодних і вохких хатах та пивницях). Скорбут зачинає ся звичайно великою утомою і ослабленем, ноги дрожать в суставах рве і сїпає. Чоловік буває як би приголомшений і пригноблений, скіра на лици стає аж така як земля і обвисає, губи синїють, очи позападані а попід очи синї підкови. За кілька днів або кілька неділь ясна значно мякнуть і пухнуть, стають синї і болять скоро їх лиш трошки дотулити ся, зуби хитають ся і випадають; з рота чути гнилию, а кров пускає ся носом. В скорбуті головна річ, щоби добре живити ся, їсти сьвіже мясо, сьвіжу городовину, салату, особливо квашену капусту, яйця і пити добре пиво, вино, та молоко; ходити богато по сьвіжім воздусі, держати ся тепло і мешкати в сухім помешканю. Дуже добрий есть на скорбут сьвіжий сок з редькви або хрену. Також добре есть полокати рот надманґановокислим калї (Kali hypermanganicum — можна дістати в аптиці за 5 кр. до ужитку на цілі роки, бо вистане кинути до склянки теплої води лиш 4 до 5 маленьких зеренець, щоби вода зробила ся від них темно рожева, не аж фіолетова). Що дня треба натирати тіло студеною водою (але насамперед зачинати від теплої, другого дня лїтної, третого ледви що слід лїтної, а відтак вже студеної) і пити богато молока. З сего опису зміркуєте може чи есть у Вас скорбут. На всякий случай не занедбуйте хороби лиш підіть до лікаря. — (Дальші відповіди пізнійше).

☞ (Просимо присилати питаня лиш на імя редактора К и р и л а К а х н и к е в и ч а, а не присилати анї марок, анї карт кореспонденцийних до відповіди.

хвили в сумні спомини. Чув на себе звернені очи всїх і гордий був з свого становища. Отже мірив торжественно, перекривляючи голову і видовжаючи своє плоске лице, немов би то оно було знарядом тої роботи.

— Чотири стопи і вісїм цалів — сказав випрямившись.

— Добре! Тепер здаєть ся не маємо тут нічого до роботи — говорив діяльний комісар.— Дон Альберто, запишіть назвище сьвідків, що будуть завтра переслухані. Круман Вінценте, що перший побачив тіло, жінка помершого.... Малянґа, померший мав жінку? Bueno! Отже жінка помершого, син... есть син?

— Лиш пасерб, Гаррі Мусґрав — відповів полицият, показуючи палицею на хлопця, котрого ненавидів, не знати за що, але імовірно тому, що на Фернандо По всї себе ненавидять.

Гаррі почервонів, кинув ся назад і хотів щось відповісти, але мати здержала его поглядом.

— Дуже добре! Жінка, пасерб, хто більше? Ну, найблизші приятелі. А тепер — родина може забрати тіло... правда, дон Хозе?

— Так, так — відповів дон Хозе поквапно.

— Отже ходім до дому.

І дон Сільвестре затер руки, розглядаючи ся довкола з неясним пересьвідченем, що в тій хвили чомусь торжествує.

— Ходіть панове до мене на гору — предложив дон Хрізостомо. — Мала чарочка не завадить перед сніданем. Дон Хозе мусите менї позволити покріпити сили, бо справді ся пригода зворушала мене. До чорта, також взяла его охота еміґрувати на тамтой сьвіт з мого подвіря.

То була одинока гадка, яку ему та пригода насунула.

І пішли.

Вскорі крізь отверті вікна роздали ся веселі сьміхи. То комендант для розвеселеня гостий оповідав їм деякі подробиці з вчерашної своеї розмови з Амою.

На подвіри ставало чим раз тихіще. Товпа, сита вражінь, розходила ся домів.

Молодий Гаррі перший висунув ся на улицю і побіг над море. Якесь човно, що плило до бубісів по слїй, відпливало від берега. По кількох словах розмови з муринами молодий хлопець вскочив на човно і хвилю пізнійше, сидячи коло керми, зник серед зелених лїсів західного побережа острова. Дуже імовірно, що ревний дон Сільвестре дармо ждав его на другий день. Лїлї Голліс відійшла також займити ся похоронними приготовленями.

На сьмітнику, під шопою, лишив ся Ама Голліс сам.

Сонце, що доси лишало его лице в тіни, війшло під пальмовий дах і сполошило мурашки.

На хвилю страшенно покалїчене і пожерте лице показало ся в своїй цїлій погани.

Але була якась страшна гроза і розпука в тім лици, немов би сьвідомість з того сьвіта зійшла рушити то сповевіряне тїло, аби піднесло ся і крикнуло до тих вікон, з котрих долїтав свобідний сьміх дон Хрізостома: „Атже й я був чоловіком“.

Господарство, промисл і торговля.

Курс львівский.

Дня 6-го вересня 1899.	платять зр. кр.	жадають зр. кр.
I. Акциї за штуку		
Банку гіпот. гал. по 200 зр. . . .	373·—	383·—
Банку кред. гал. по 200 зр. . .	—·—	—·—
Зелїз. Львів-Чернів.-Яси	284·—	287·—
Акциї гарбарнї Ряшів	—·—	200·—
Акциї фабр. Липиньского в Сяноку.	253·—	258·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 4% корон	96·50	97·20
Банку гіпот. 5% преміов.	110·—	110·70
Банку гіпот. 4½%	100·00	100·70
4½% листи застав. Банку краєв.	100·20	100·90
4% листи застав. Банку краєв. .	97·30	98·—
Листи застав. Тов. кред. 4% . .	97·—	97·70
„ „ 4% льос. в 41 літ.	97·—	97.70
„ „ 4% льос. в 56 літ.	94·—	94·70
III. Облїґи за 100 зр.		
Пропінацийні гал.	97·50	98·20
Облїґи ком. Банку кр. 4% II ем.	102·50	—·—
„ „ „ „ 4½%	100·30	101·—
Зелїз. льокаль. „ 4% по 200 кор.	97·—	97·70
Позичка краєв. з 1873 по 6%	103·—	—·—
„ „ 4% по 200 кор.	96·20	96·90
„ м. Львова 4% по 200 кор.	93·30	94·—
IV. Льоси.		
Міста Кракова	27·—	28·25
Міста Станиславова	55·—	—·—
Курс віденський:		
Австр. червон. хреста	20·60	21·20
Угорскі черв. хреста	10·60	11·—
Італ. черв. хреста	11·—	12·—
Архікн. Рудольфа	28·50	29·59
Базиліка	7·—	7·60
Joszif	3·70	4·40
Сербскі табакові	4·25	5·25
V. Монети.		
Дукат цісарский	5·66	5·76
Рубель паперовий	1·27	1·28
100 марок німецких	58·70	59·15
Доляр америк.	2·40	2·50

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).